

Балазан Олександр Іванович, студ., aleksan4rl@rambler.ru
Донецький національний технічний університет, Донецьк
Науковий керівник: Іщенко Сергій Андрійович

ВІРА ТА РОЗУМ В ЖИТТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Проблему співвідношення віри та розуму можна вважати однією з ключових, якщо розглядати її з точки зору сучасної людини та суспільства в цілому. Адже віра та розум вважаються дійсно різними пізнавальними здібностями людини. Якщо людина вірить у щось, вона не шукає доказів, тобто не може це перевірити за допомогою розуму, оскільки віра - це сильне переконання в чомусь, прийняття всього як достовірного, істинного. Проте люди сучасного суспільства вважають недоцільним сприймати щось лише на віру, не перевіривши це розумом. Адже коли людина щось доказала, то вона вже в це не вірить, а знає це напевно. Саме за допомогою розуму людина може дослідити істину. А це означає, що людина, освячена світилом розуму, може знайти свій шлях, легко пройти його, долаючи перешкоди та досягти цілей.

В контексті сказаного слід зазначити, що сучасне суспільство типологічно можна поділити на три групи: ті, хто вірить; ті, хто покладається на розум; ті, хто не визначився щодо переваг тієї або іншої категорії (віри або розуму). Перші вважають, що віра - акт виявлення їх волі, вони знають, що здійсниться очікуване ними та впевнені в тому, чого не бачили. Другі потребують доказів, впевнені, що ніхто не зможе їм нічого доказати та керуються розумом. Треті не визначилися, чи потрібна їм віра, або необхідно звертатися до розуму.

Проте якщо уважно проаналізувати кожну з трьох зазначених груп, то можна виявити, що будь-яка людина у щось вірить. Так ті, хто керується розумом, потребують доказів, а отримуючи їх, вірять в ці докази та перемогу розуму. Ті, хто не визначився, в залежності від певних життєвих обставин, змушені були звертатися іноді до віри, іноді до розуму, не віддаючи при цьому переваг ні тому, ні іншому. В людині є багато знань, які не визначаються розумом та не залежать від нього, але разом з тим мають велике значення в суспільному житті. Сюди можна віднести те, що підказує людині серце, це людські почуття, інтуїція та віра. Отже, приходимо до висновку, що впродовж свого життя людина по-різному розуміє та переживає те, у що вона вірить, проте в будь-якому разі вірить. Людина може прийти до віри шляхом певних міркувань або в результаті духового досвіду, проте все одно для віри необхідна вільна згода особистості.

Слід зазначити, що не дивлячись на свої відмінності, розум та віра створюють єдність, гармонійно погоджуються між собою. Обмеженість сил розуму не заважає людині признати існування чогось, що не є досяжним для людського розуму. В цьому випадку робота розуму знаходить

підтримку у вірі, яка доповнює розум, дозволяє бути йому яснішим. Таке сполучення віри та розуму можливе тому, що як розум, так і віра є проявом життя людського духу. Тому віра, яка є віртуальною складовою людського

характеру та одним з ресурсів еволюції суспільства, повинна розвиватися паралельно з інтелектом людини. Розум має важливі властивості - об'єктивність, загальну значущість. Закони розуму єдині для всіх, тому наука, що оперує розумом, одна. А вірити можна у все, що завгодно, тобто віра суб'єктивна, тому й існує велике різноманіття різних релігій, кожна з яких базується на вірі.

Отже, світ, в якому живе людина, і те, що в ньому відбувається - це є дійсність, яку необхідно аналізувати та оцінювати за допомогою засобів, які є в арсеналі розуму, але так, щоб віра не була осторонь від цього процесу. З цієї точки зору слід правильно оцінювати розум, не переоцінювати його. Знання, які людина отримує завдяки ньому, можуть бути істинними, проте вони матимуть корисне значення тільки тоді, коли пов'язані з вірою, яка звільняє розум, дозволяє знайти істину та відкрити глибокий зміст існування суспільства. Віра та розум в своєму поєднанні дають можливість людині існувати та сприяти її діям. Саме тому протиріч між розумом та вірою не може бути, оскільки вони є явищами різних порядків.